

UNIwersytet Medyczny

IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCLAWIU

Katedra i Klinika Psychiatrii

Kierownik: prof. dr hab. n. med. Joanna Rymaszewska

Wrocław, 16.09.2021

**Ocena osiągnięcia habilitacyjnego oraz aktywności naukowej
dr n. med. Anny ANTOSIK-WÓJCIŃSKIEJ
wykonana w związku z powołaniem na członkinię komisji -recenzentkę
w postępowaniu habilitacyjnym
przez Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego**

Ocenę osiągnięć naukowych dokonano zgodnie z uchwałą Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 30 czerwca 2021 r. oraz decyzji Rady Doskonałości Naukowej o wyborze niżej podpisanej na recenzenta, w oparciu o wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z póź. zm.)¹, oraz nadestaną dokumentację:

1. Autoreferat, zawierający informacje o dorobku naukowym oraz omówienie osiągnięcia naukowego będącego podstawą postępowania habilitacyjnego;
2. *"Wykaz osiągnięć naukowych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny"* Kandydatki
3. Analizy bibliometrycznej publikacji autorstwa Kandydatki w postępowaniu opracowanej przez Bibliotekę Główną Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego;
4. Monotematycznego cyklu 11 publikacji naukowych zgłoszonego jako osiągnięcie naukowe pt. *"Zastosowanie biologicznych, nefarmakologicznych metod w leczeniu zaburzeń nastroju."*;
5. Zaświadczeń o aktywności naukowej w ramach współpracy z uczelniami lub instytucjami naukowymi.

Nie otrzymałam oświadczeń autorki i współautorów wymienionych prac o ich indywidualnym wkładzie w ich powstanie.

A. Podstawowe dane o kandydatce:

Pani dr n. med. Anna Antosik-Wójcińska dyplom lekarza uzyskała w 2007 r. a specjalizację z psychiatrii w 2014 r. W tym samym roku obroniła rozprawę doktorską: Ocena występowania zaburzeń nastroju w grupie pacjentów z chorobą Parkinsona po zabiegu implantacji stymulatora jądra niskowzgórzowego (STN-DBS) otrzymując stopień doktora nauk medycznych. W autoreferacie nie ma informacji o promotorze rozprawy.

Dr n. med. Anna Antosik-Wójcińska od 2008 r. pracowała w Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, początkowo na Oddziale Leczenia Chorób Afektywnych, następnie w Zespole Leczenia Środowiskowego. W latach 2014-2019 kierowała Pracownią Elektrowstrząsów w Oddziale Leczenia Chorób Afektywnych, jednocześnie kierując w latach 2016-2019 Oddziałem Leczenia Chorób Afektywnych, Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie. Od 2020 r. pracuje na stanowisku adiunkta w Katedrze i Klinice Psychiatrycznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

B. Osiągnięcie

Na monograficzny cykl składa się 11 publikacji naukowych, w tym 10 oryginalnych i 1 przeglądu. Kandydatka jest pierwszym autorem w 6 z nich, w kolejnych czterech - drugim autorem. łączna punktacja cyklu habilitacyjnego wynosi IF=20.711 oraz 725 punktów ministerialnych. Cykl składa się z następujących publikacji naukowych, które ukazały się w latach 2016-2021:

1. **Antosik-Wójcińska Anna Z., Dominiak Monika, Goetz Zuzanna, Gędek Adam, Święcicki Łukasz, Mierzejewski Paweł.** Analiza skuteczności i bezpieczeństwa zabiegów elektrowstrząsowych u pacjentów w wieku podeszłym: badanie retrospektywne w populacji polskiej. 2021, Psychiatria Polska
IF 1.190 MNiSW: 40 pkt., Praca oryginalna
2. **Antosik-Wójcińska Anna Z., Dominiak Monika, Mierzejewski Paweł, Jazdzyk Piotr , Gazdag Gabor, Takacs Rosalia, Wichniak Adam.** Changes in the practice of electroconvulsive therapy in Poland: a nationwide survey comparing data between 2005 and 2020. Neuropsychiatric Disease and Treatment 2021,
IF: 2,157 MNiSW:70 pkt., Praca oryginalna
3. **Monika Dominiak, Anna Z. Antosik-Wójcińska, Goetz Zuzanna, Łukasz Święcicki.** Right unilateral versus bilateral formula-based electroconvulsive therapy in the treatment of major depression in elderly patients: A randomized, open label, pilot controlled trial. Psychogeriatrics 2021 DOI: 10.1111/psyg.12652
IF:1,75 MNiSW:40 pkt., Praca oryginalna

4. Dominiak Monika, Antosik-Wójcińska Anna Z., Goetz Zuzanna, Sikorska Olga, Stefanowski Bogdan, Gorostiza Dagny, Świącicki Łukasz. Efficacy, safety and tolerability of formula-based unilateral vs bilateral electroconvulsive therapy in the treatment of major depression: A randomized open label controlled trial. Journal of Psychiatric Research 2021, vol. 133 (s. 52-59) DOI: 10.1016/j.jpsychires.2020.12.002
IF: 3.745 MNiSW: 140 pkt., Praca oryginalna
5. Antosik-Wójcińska Anna, Gazdag Gabor, Świącicki Łukasz, Majtczak Beata, Rybakowski Janusz, Gosek Paweł, Wichniak Adam. Attitudes towards ECT: a survey of polish mental health professionals. Psychiatria Danubina. DOI: 10.31219/osf.io/7xuke
Impact Factor: 0.764 MNiSW: 40 pkt., Praca oryginalna
6. Autorzy: Antosik-Wójcińska Anna, Świącicki Łukasz. Analiza skuteczności i bezpieczeństwa zabiegów elektrowstrząsowych w populacjach przed i po 60. roku życia. Psychiatria Polska 2016, vol.50 (nr 5), s.1015-1026 DOI: 10.12740/PP/59104
Impact Factor: 1.010 MNiSW: 15 pkt., Praca oryginalna
7. Antosik-Wójcińska Anna Z., Dominiak Monika, Chojnacka Magdalena, Kaczmarek-Majer Katarzyna, Opara Karol R., Radziszewska Weronika, Olwert Anna, Świącicki Łukasz. Smartphone as a monitoring tool for bipolar disorder: a systematic review including data analysis, machine learning algorithms and predictive modelling. International Journal of Medical Informatics 2020, vol. 138 (art. 104131), s. 1-12
DOI: 10.1016/j.ijmedinf.2020.104131
Impact Factor: 3.025 MNiSW: 140 pkt., Przegląd systematyczny
8. Kamińska Olga, Kaczmarek-Majer Katarzyna, Opara Karol, Jakuczun Wit, Dominiak Monika, Antosik-Wójcińska Anna, Świącicki Łukasz, Hryniewicz Olgierd. Self-organizing Maps Using Acoustic Features for Prediction of State Change in Bipolar Disorder. Cham : Springer International Publishing, 2019, s. 148-160. Tytuł całości: Artificial Intelligence in Medicine: Knowledge Representation and Transparent and Explainable Systems AIME 2019 International Workshops, KR4HC/ProHealth and TEAAM, Poznan, Poland,
Punktacja MNiSW: 140 pkt., Praca oryginalna
9. Kaczmarczyk Mateusz, Antosik-Wójcińska Anna, Dominiak Monika, Świącicki Łukasz. Zastosowanie przezskórnej usznej stymulacji nerwu błędnego (taVNS) w leczeniu pacjentów z depresją lekooporną - badanie pilotażowe, prezentacja pięciu przypadków klinicznych. Psychiatria Polska DOI: 10.12740/PP/OnlineFirst/115191
IF: 1.190 Punktacja MNiSW: 40 pkt., Praca oryginalna

10. Autorzy: Antosik-Wójcińska Anna, Święcicki Łukasz, Dominiak Monika, Sołtan Emilia, Bieńkowski Przemysław, Mandat Tomasz. Impact of STN-DBS on mood, drive, anhedonia and risk of psychiatric side-effects in the population of PD patients. Journal of the Neurological Sciences 2017, vol.375, s.342-347 DOI: 10.1016/j.jns.2017.02.020

Impact Factor: 2.448 Punktacja MNiSW: 25 pkt., Praca oryginalna

11. Chojnacka Magdalena, Antosik-Wójcińska Anna Z., Dominiak Monika, Bzinkowska Dorota, Borzym Agnieszka, Sokół-Szawłowska Marlena, Bodzak-Opolska Gabriela, Antoniak Dorota, Święcicki Łukasz. A sham-controlled randomized trial of adjunctive light therapy for non-seasonal depression. Journal of Affective Disorders 2016, vol.203, s.1-8

Impact Factor: 3.432 Punktacja MNiSW: 35 pkt. Praca oryginalna

Dr n. med. Annę Antosik-Wójcińską interesuje lekooporność w zaburzeniach afektywnych oraz metody biologiczne, poza farmakologicznymi, w ich leczeniu. W swoich pracach w cyklu zajmuje się możliwościami wykorzystania szeregu metod - od znanych od lat jak elektrowstrząsów przez fototerapię, przeskórną stymulację nerwu błędnego z wykorzystaniem elektrody dousznej po nowe technologie (aplikacja na smartfona pozwalająca na zbieranie i analizę danych obiektywnych oraz dotyczących zachowani, analiza mowy) jako postępowania alternatywnego umożliwiającego wdrożenie wczesnej interwencji.

Obranie tej tematyki, którą zresztą zajmowała się i interesowała Pani Doktor jeszcze przed doktoratem, uważam za bardzo trafne i potrzebne. Znane są ograniczenia psychofarmakologii, zatem poszukiwanie nowych metod i badanie już znanych ale nie do końca poznanych ma głęboki sens. Poza badaniami dotyczącymi skuteczności i bezpieczeństwa terapii elektrowstrząsowej z uwzględnieniem starszej grupy chorych oraz porównania skuteczności zabiegów jedno- i dwustronnych, ciekawe było zbadanie postaw i poziomu wiedzy na temat tej metody w świetle niskiej częstości wykorzystywania jej w Polsce.

Obecnie zabiegi elektrowstrząsowe są wykonywane w kilkunastu ośrodkach psychiatrycznych. Z badań Pani Doktor wynika, że możliwość uczestniczenia w zabiegu EW, praca w ośrodku, w którym takie zabiegi wykonywane są na co dzień przekłada się na postawy personelu względem EW, częstość kierowania na EW oraz wiedzę dotyczącą tej formy leczenia i sposób jej przekazywania pacjentowi. Ważny wniosek z tych badań płynie, iż wskazane byłoby zapewnienie każdej szkolącej się w ramach specjalizacji z psychiatrii umożliwienie odbycia stażu w takim ośrodku.

Dr n. med. Anna Antosik-Wójcińska dokonała także poprawnego metodologicznie (wytyczne PRISMA), a zatem wymagającego dużego nakładu pracy przeglądu badań dotyczących zastosowania aplikacji na smartfona, które monitorują przebieg choroby afektywnej dwubiegunowej lub wykrywają zmianę fazy. Pani Doktor stwierdziła w podsumowaniu, iż monitorowanie aktywności CHAD za pomocą aplikacji na smartfona może poprawić kontrolę nad jej przebiegiem, umożliwić wdrożenie wczesnych modyfikacji farmakoterapii a zatem

zmniejszyć ryzyko wystąpienia ciężkich, lekoopornych epizodów. Natomiast z pewnością wymagałoby to wypracowania pewnych standardów postępowania podobnie jak z telemedycyną w psychiatrii, która weszła szturmem do opieki zdrowotnej w czasie epidemii. Praca pogładowa pozwala na zapoznanie się z możliwościami aplikacji na smartfonie w kontroli objawów, ale ponieważ nie ma na razie badania oryginalnego Habilitantki w tym obszarze, traktuję ten przegląd jako zapowiedź przyszłych eksploracji.

Po analizie całości dorobku Pani Doktor, szczególnie cenię podjęcie nowatorskich badań, okupionych, co jest regułą w takich przypadkach, licznymi trudnościami w ich przeprowadzeniu. Mam na myśli publikację, w której Pani Doktor opisuje przebieg badania nad zastosowaniem przezskórnej usznej stymulacji nerwu błędnego (taVNS) w leczeniu pacjentów z depresją lekooporną. Było to badanie pilotażowe z prezentacją pięciu przypadków klinicznych. Potwierdzenie ich skuteczności wymaga przeprowadzenia badań kontrolowanych, zwłaszcza, jak konkluduje Pani Doktor, konieczne jest udoskonalenie strony technicznej, w tym usunięcie problemów z obsługą urządzenia, które stanowiły główny powód rezygnacji z leczenia przez uczestników badania.

Z kolei ocena skuteczności fototerapii jako leczenia addytywnego w przypadku depresji niesezonowej została dowiedziona w poprawnie przeprowadzonym badaniu w schemacie projektu z randomizacją i grupą kontrolną (Sham). Pierwszym autorem tej pracy, opublikowanej w renomowanym czasopiśmie *Journal of Affective Disorders* jest Magdalena Chojnacka, ale zakładam, że mimo braku oświadczeń ze strony współautorów, rola dr Antosik-Wójcińskiej, będącej na drugim miejscu wśród autorów, była w tym badaniu wiodąca.

Bardzo interesująca jest również praca oceniająca nasilenie objawów depresyjnych u chorych operowanych z powodu choroby Parkinsona, u których stosowano głęboką stymulację mózgu. Badanie było przeprowadzone na 46 osobowej grupie jako badanie obserwacyjne z końcowym badaniem po 6 miesiącach od rozpoczęcia stymulacji. W podsumowaniu Pani Doktor stwierdziła, iż stymulacja jądra niskowzgórzowego wpływa korzystnie na nastrój, napęd, zdolność odczuwania przyjemności. Trzeba wziąć jednak poprawkę na fakt, iż poziom nasilenia objawów wyjściowo był niski, zarówno w skali Hamiltona, Becka jak i MADRAS na granicy braku objawów bądź nasilenia łagodnego. Zresztą badanie trzema skalami tego samego parametru nie jest standardem w badaniach naukowych. Autorka (tu pierwsze autorstwo) reflektuje na ich podstawie, iż " *Chociaż wyniki badania są zachęcające, z uwagi na inwazyjny charakter metody i inne ograniczenia (dostępność metody, koszty, konieczność wielokrotnych wizyt w oddziale celem ustalenia właściwych parametrów stymulacji, ograniczenie do ośrodków dysponujących możliwościami zaawansowanej diagnostyki neuroobrazowej itp.) konieczne są dalsze badania oceniające wpływ stymulacji głębokiej mózgu u pacjentów z zaburzeniami nastroju*". Pozwolę sobie wyrazić swoją opinię, iż trudno weryfikować czy DBS może być skuteczny w zaburzeniach nastroju, jeśli takowych uczestnicy nie mieli a stymulacja była

ustawiana na zupełnie inne cele- redukcję zaburzeń motorycznych. Niemniej monitorowanie zmiennych drugorzędowych ważnych dla ogólnego dobrostanu pacjenta jest istotne.

Kolejnych 5 prac dotyczy elektrowstrząsów, z których jedna praca jest retrospektywna, dwie publikacje omawiają badania ankietowe i wreszcie 2 prace przedstawiają klasyczne badania naukowe w schemacie RCT. W obu pierwszym autorem jest Monika Dominiak - i znowu z uwagi na brak oświadczeń współautorów, należy założyć wiodącą rolę drugiego autora czyli Habilitantki w obu pracach.

- Na podstawie zbadania 91 osób losowo przydzielonych do grup Habilitantka podsumowuje, iż zabiegi jednostronne nie różną się od zabiegów dwustronnych dwuskroniowych skutecznością przeciwdepresyjną, mają jednak przewagę pod względem bezpieczeństwa terapii (mniejsza częstość występowania wzrostów ciśnienia tętniczego i zaburzeń świadomości) i tolerancji (wpływ na funkcje poznawcze).
- Na podstawie badania 29 osób starszych losowo przydzielonych do grup, Habilitantka wnioskuje, że chociaż zabiegi elektrowstrząsowe jednostronne mogą nie różnić się od zabiegów dwustronnych znacząco, jeśli chodzi o skuteczność przeciwdepresyjną, to mają nad nimi przewagę w postaci lepszej tolerancji w zakresie funkcji poznawczych.

C. Dorobek naukowy dr n. med. Anny Antosik-Wójcińskiej w dniu 15.02.2021r. zgodnie z wykazem z Biblioteki Głównej WUM w formie naukometrycznej prezentował się następująco:

I. Przed uzyskaniem stopnia doktora:

▪ 10 publikacji naukowych, w tym:

- 1 oryginalna z pierwszym autorstwem, dotycząca już tematu, będącego osiągnięciem zgłoszonym do cyklu habilitacyjnego (bez IF, MNiSW=3)
- 7 prac poglądowych z pierwszym autorstwem (bez IF, w sumie MNiSW=21)
- 2 opisy przypadków, z 1 lub 2 autorstwem, w tym jeden z IF=0,753, w sumie MNiSW=21)

▪ innych publikacji:

- 1 monografii, bez punktów MNiSW
- 3 prac popularno-naukowych z pierwszym autorstwem.
- 1 publikacji w suplemencie czasopisma bez punktów, pierwsze autorstwo.

II. po uzyskaniu stopnia doktora:

- 12 oryginalnych publikacji, w tym 5 z pierwszym i 3 z drugim autorstwem (w sumie IF=20,341, MNiSW=490)
- 2 oryginalne prace, w tym jedna z pierwszym autorstwem bez IF, w sumie MNiSW=143)
- 3 opisy przypadków, w tym 2 x jako pierwszy autor i raz jako drugi z IF=5,209, MNiSW=60)

- 3 opisy przypadków bez IF, MNiSW sumaryczny=8
- 7 prac poglądowych, w tym 3 x pierwszy autor, 3 x drugi, sumaryczny IF=9,316, MNiSW=280
- 22 prace poglądowe bez IF, w tym 19 x jako pierwszy autor, MNiSW=120
- 16 rozdziałów w krajowych podręcznikach, w tym 11 x jako pierwszy autor
- 3 prace popularnonaukowe, we wszystkich jako pierwszy autor
- 1 praca w suplemencie czasopisma jako drugi autor.

Łączny IF wg analizy bibliometrycznej = 35,619

Punkty MNiSW: 1146

Wskaźnik Hirscha (wg ISI Web of Knowledge): 4

Cytowania prac objętych listą filadelfijską bez autocytowań (Web of Science Core Collection): 47 (Scopus): 57

Całość dorobku naukowego dr n. med. Anny Antosik-Wójcińskiej oraz popularyzującego zdrowie psychiczne świadczy o konsekwentnej realizacji własnych zainteresowań naukowych i klinicznych. Dorobek publikacyjny spoza cyklu ma niewątpliwie wartość kliniczną oraz edukacyjną.

D. Udział w projektach badawczych:

Dr n. med. Anna Antosik-Wójcińska brała udział w badaniach statutowych instytutu jako kierownik (czy główny badacz?), które dotyczyły Jej badań, które wchodzą w cykl osiągnięcia:

- 1) Ocena występowania zaburzeń nastroju w grupie pacjentów z chorobą Parkinsona po zabiegu wszczepienia stymulatora struktur głębokich mózgu (DBS) - 2013-2014
- 2) Porównanie skuteczności i ocena działań niepożądanych elektrowstrząsów jednostronnych i dwustronnych w grupach pacjentów z rozpoznaniem choroby afektywnej jednobiegunowej, choroby afektywnej dwubiegunowej i schizofrenii - 2016-2018
- 3) Ocena i porównanie wpływu anestetyków dożylnych: propofolu i tiopentalu na stan psychiczny i anestezjologiczny osób z rozpoznaniem depresji w przebiegu choroby afektywnej jednobiegunowej i choroby afektywnej dwubiegunowej oraz epizodu depresyjnego, leczonych za pomocą elektrowstrząsów (EW) - 2019-2020
- 4) Była też wykonawcą w projekcie „Zaburzenia depresyjne u osób aktywnych zawodowo jako potencjalna przyczyna wcześniejszego zaprzestania wykonywania pracy zawodowej – rozpowszechnienie; społeczne, kliniczne i ekonomiczne czynniki ryzyka” nr badania 504-020-17-002 w ramach programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, (2017–2019) Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego/NCBiR

5) Była Kierownikiem projektu w IPIŃ w ramach swoich zainteresowań naukowych oraz publikacji z cyklu - „Komputerowe wspomaganie diagnostyki zmiany fazy w przebiegu CHAD” (2016-2018) RPO Woj. Mazowieckiego Źródki Europejskiego Funduszu Regionalnego.

E. Wśród aktywności naukowej warto podkreślić pracę z młodymi naukowcami. Kandydatka pełniła funkcję promotora pomocniczego dwukrotnie w przewodach związanych z jej zainteresowaniami, u doktorantów:

- 1) dr n. med. Monika Dominiak, przewód doktorski zakończony „**Porównanie skuteczności i bezpieczeństwa elektrowstrząsów jednostronnych vs dwustronnych w leczeniu depresji w przebiegu nawracających chorób afektywnych wraz z oceną skuteczności i bezpieczeństwa tej metody w populacji osób starszych**”.
- 2) lek. Rafał Wojdacz, otwarty przewód doktorski, „Ocena i porównanie wpływu anestetyków dożylnych: Propofolu i Tiopentalu na stan psychiczny i anestezjologiczny osób z rozpoznaniem depresji w przebiegu choroby afektywnej jednobiegunowej i choroby afektywnej dwubiegunowej oraz epizodu depresyjnego, **leczonych za pomocą elektrowstrząsów (EW)**”.

F. Wymiernym wynikiem pracy naukowej są otrzymywane nagrody naukowe, wśród nich wspomnieć należy zdobycie dwukrotnie nagrody im. Jana Jaroszyńskiego za artykuły:

- w 2018 r.: A sham-controlled randomized trial of adjunctive light therapy for non-seasonal depression. J. Affect. Dis. M. Chojnacka, **A. Z. Antosik-Wójcińska** i wsp.
- w 2019 r.: Impact of STN-DBS on mood, drive, anhedonia and risk of psychiatric side-effects in the population of PD patients. J. Neurol. Sci. **A. Antosik-Wójcińska** i wsp.

Podsumowanie

Przedstawiony do oceny monotematyczny cykl 11 publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego dr n. med. Anny Antosik-Wójcińskiej pt. „**Zastosowanie biologicznych, nefarmakologicznych metod w leczeniu zaburzeń nastroju**” oraz pozostały dorobek naukowy, w tym realizowane granty i opieka nad doktorantami stanowi spójny obraz zainteresowań badawczych Kandydatki i w mojej ocenie spełnia kryteria wymagane dla przewodów habilitacyjnych określone w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce. Na tej podstawie przedkładam Radzie Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wniosek o dopuszczenie dr n. med. Anny Antosik-Wójcińskiej do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

